

vniška preiskava ugotovila, da gre pri teh madežih izključno le za človeško kri. Anton Mali je bil že v petek zvečer prepeljan v Ljubljano. Aretirani je priznal pod težo dokazov krivdo še le 2. maja. Izpovedal je, da je došel doma v Št. Vid na bratovo pismo povabilo že v nedeljo 23. aprila in sta imela brata cela dva dni čas, da sta napravila natančen načrt za umor. Brat Andrej je skrival Antona pred zločinom v gospodarskem poslopu na senu, kamor mu je tudi skrivoma nosil jed. V noči v torek se je zdel obema čas primeren za zločin, ker je Amalija bolela na prehladu, da ni mogla niti govoriti. Usodnega večera jo je zadrževal Andrej v spodnjih prostorih hiše na peči, da se je Tone lahko vtihotapil na podstrešje, se našemil in pripravil vse potrebno za umor. Pri zaslišanju je Anton odločno trdil, da je izvršil umor Andrej in je on samo prisostvoval dejanju. Po številnih ranah, katere so bile prizadane Amaliji, se pa mora sklepati, da sta morala žrtev razmesariti dva. Anton je priznal, da se je po opravljenem poslu odpeljal na bratovem kolesu ter se v jutro po zločinu umil v potoku v Šmartnem pri Litiji. Tone je še navedel, da je odvrzel nož v neki potok pod cesto, po kateri se je peljal proti Litiji. Orožniki so našli nož po dolgem iskanju. Držalo se je rezila še nekaj ženskih las.

Druga aretacija.

Druga aretacija je bila izvršena v nedeljo dne 30. aprila v Št. Vidu, ko so orožniki prijeli moža umorjene, Andreja Mali. Andrej Mali je bil sicer poprej ves čas močno zastražen in ni smel oditi iz Št. Vida, vendar pa je bila aretacija izvršena še le v nedeljo. S popoldanskim vlakom ob treh je bil Andrej prepeljan v Ljubljano. Na policiji je bil zaslišan dne 4. maja. Prečitali so mu bratovo izpoved ter priznanje. Andrej Mali pa se kljub vsem dokazom ni vdal, odgovarjal je na vsa vprašanja kar najkrajše in je izjavil

glede Antonove priznalne izpovedi: »Če jo je on, jo je sam brez moje vednosti. Jaz o tem ne vem nič.«

Popoldne omenjenega dne so predstavili Andreja bratu Tonetu, ki mu je rekel: »Andrej! Zdaj vidiš, kako je na stvari in kako daleč je vse dokazano. Jaz sem priznal. Kar je bilo, je bilo in se ne da nič več tajiti.« Andrej je kratko zanikal: »Jaz je nisem, če si jo ti, meni nič mar!«

Tudi nadaljni poskusi, da bi izvabili iz zakrknjenega Andreja kako priznanje, so bili brezuspešni.

Policijsko zaslišanje obeh zločincev v Ljubljani je zaključeno. Sestavljena bo vadba in poslana okrožnemu sodišču v Novo mesto.

Nekaj o smrti zaklane Amalije.

Nesrečna žrtev divjaškega zločina je bila umorjena v temi okrog polnoči. Andrej je zgrabil svojo ženo za vrat in pritisnil njeno glavo ob blazino. Anton je pa v spanju presenečeno klal in zabadal s tako naglico, da se je celo sam obrezal na desni roki. Napadena je sprva klicala na pomoč, a je vsled tolikernih sunkov kmalu oslabela. Malo nečakinja Anico je po izvršenem dejanju preplašil Anton, ker Andreja bi bil otrok prepoznal po glasu. Anton Mali je sredi pota, ko je brzel na kolesu proti Litiji, odvrzel tudi krinko.

Zakaj je bila Amalija umorjena?

Zakaj je postala Amalija žrtev obeh popolnoma izprijenih bratov, še ni dognano. Anton vali krivdo na Andreja, Andrej pa vse taji. Ljudje menijo, da je morala Amalija začeti slutiti, komu je zaupala spremstvo skozi življenje, in je najbrž vedela, kaj vse je že zagrešil njen mož. Iz strahu: žena bi lahko zlobneža ob priliki nesporazuma ogradila, jo je pustil strahopetnež zaklati. Pravi vzrok zverinskega umora bo pa še le dognala nadaljna preiskava.

Nekaj o značaju obeh bratov-morilcev.

Takoj po zaznanju zločina so bili ljudje v Št. Vidu in na domu Malijev uverjeni, da gre umor na račun moža Andreja. Oba brata sta se že od nekdaj pajdašila s tihotapci in sta bila dobra znanca vlomilcev ter tatov. Andrej je pred kratkem krivo pričal v obravnavi v Ljubljani radi umora krošnjarja Vojnikoviča v prid obdolženca Lombarja, s katerim sta si bila dolgoletna znanca in celo daljna sorodnika. Vse kaže, da brata Malija nimata na vesti le zločina v Št. Vidu, ampak celo vrsto umorov po Gorenjskem, ki doslej še niso pojasnjeni.

*

Mlaj in fant.

Tvoj je, zrastel v slovenskem narodu. Poštena dekleta so ga okrasila, nisi si iskal družbe po gostilnah, da bi ga pomagali »staviti«, ampak na vasi si rekel prijateljem: »Mlaj postavimo! Kdo hoče?« In odločila se je peščica fantov, ki ti je sledila. Ko ste ga posta-

vili, je bil višji kakor vsi v okolici, kjer so jih stavili vsi fantje.

Tu stoji kakor hrast, kakor gora. In veter mu maje samo vrh, zastava plapolja, sam pa stoji neomajeno. Vaša podoba je: Stojte tudi vi neomajeno, da vas nihče ne vznemiri v svetem pričanju: Bogu, Cerkvi in domovini!

Zamislite se ob njem v par važnih stvari:

Bodite sol zemlje. Kamor stopite, naj vlada mir; s fanti iz sosednjih vasi si bodite prijatelji!

Bodite med seboj odkritosrčni. Kolikokrat tli v tebi ljubosumnost in hu-

je naslikal takega. Toda mislil sem si, rajši poskusim pri trgovcu, da pridem do svojega denarja, kajti mazač je že pet dni zastoj stanoval in jedel pri meni. Ali veste, koliko sem dobil za sliko, na kateri sem bil ko napol zgnila mrtvaška glava? Dvesto dinarjev. Slikar pa jo je bil odkuril odtod, ker se je zbal mojega povratka in iz strahu pred palico; sicer bi ga bil še pridržal in naročil še nekaj slik. Bil je prismuknjen človek!

Blažun jih je začel kvasiti. Tujec ga je malo poslušal. Prekajena slanina je bila okusna, kruh in maslo sveža, toda tujec je jedel zelo malo.

»Ali vam ne diši?«

»O pač, vse je prav dobro, toda želodec imam pokvarjen.«

»Izpijte kozarček pelinkovca; je sicer grenek, pa ozdravi.«

Tujec je izpil žganje, ki je bilo res izborna. Nato pa je izpremenil barvo in začel govoriti: »Krčmar je opazil, da se mu je glas rahlo tresel.

»Teda... teda, ko sem bil v vasi... kako se že imenuje?«

»Podbreg.«

»Res, Podbreg. Teda torej, ko sem bil tukaj, se je zgodila nesreča z nekim dekletom — mislim, mislim, da ji je bilo ime Katrica...«

»Res! Da, da, Katrica Bogatec. Bila je umorjena. Strahotna zgodba to.«

»Kdo pa jo je umoril?«

»Njen gospodar — Colnar.«

»Ali so ga obsodili na smrt?«

»Ne, na dvanaest let ječe.«

Tujec je težko vzdihnil.

»No, to je bilo še milo!«

»Milo? Predno se dam zapreti za dvanaest let, imam rajši, da mi odsekajo glavo.«

»To je odvisno od človeka,« je rekel tujec oklevajoče. »Večina ljudi živi vendar ravno tako slabo kakor kaznjenci — podnevi v tovarnah in rudokopih, ponoči pa smrtno utrjeni v siromaških posteljah. Kje je še kakšen razloček?«

»Veste kaj,« je rekel krčmar, »ker sva že omenila rodbino Bogatec — umorjena, Katrica, je imela brata — Andreja — ta je bil podoben

vesti. Nov brzojav je obstojal iz visokih drog, na katerih so bile pritrjene peruti. Razne lege peruti so pomenjale črke in na ta način je bil omogočen brzojav od ene postaje do druge. Peruti so predstavljale človeške roke in je preteklo precej časa, predno so dospela sporočila na ta način od Sredozemskega morja v Pariz. Vest o izkrcanju Napoleona v zalivu Juan ob južnofrancoski obali 1. marca 1815 je rabila 18 ur, da je dospela v Pariz, iz Pariza na Dunaj 24 ur. Ogrski inž. Schmidt Lösy je objavil pred kratkem razpravo, v kateri popisuje, kako so brzojavili leta 1589

da mržnja, ker »prijatelj« ni prijatelj. Pusti vsakemu svoje, ne hodi drugemu »v zelje«. Ne rani bližnjemu čustev.

Bodite svojim načelom zvesti! Vojak, ki med bojem zbeži, ni deležen zmage, ki jo izvojujejo soborci. Nikdar odnehati, niti za ped!

Mlaj naj bo znamenje, da ste vrli in poštini sinovi svojega naroda. Zavedajte se, da on pričakuje, da ga boste vi vzdržali v vrsti drugih narodov, ki stalno napredujejo. Na vas stavi domovina upanje. Bodite značajni! Izobrazujte se! Še bolj kot na mlaj, ponosni bodite na dobro ime in svojo čast!

Slivnica pri Mariboru. Prihodnjo nedeljo 14. maja ponovno nastopijo študenti. To pot so si izbrali slovansko izvirno komedijo, Vombbergerjevo »Vodo«. Upamo, da bodo gledalci zadovoljni z igro, ker so jih prireditelji dosedaj še vedno zadovoljili. Obenem se »študentske pare« priporočajo za obilen obisk!

Ljutomer. Opozarjamo vse prijatelje misijonske misli, da pridejo v nedeljo dne 14. t. m. v Ljutomer. Kitajski misijonar vlč. g. Kerec bo v dveh cerkvenih govorih in sicer ob 6. in ob pol 10. uri dopoldne govoril o življenju kristjanov na Kitajskem. Popoldne po večernicah ob treh pa bo v Katoliškem domu zanimivo predavanje s skioptičnimi slikami o Kitajski. Vstopnina ni. Prostovoljni prispevki za misijon vlč. g. Kereca se hvaležno sprejemajo. Vabljeni vsi od blizu in daleč!

St. Andraž pri Velenju. Ponovno vabimo vse domačine in sosede, da se sigurno udeležijo petdejanske igre »Guzaj«, ki jo vprizori Katoliško prosvetno društvo v nedeljo, dne 14. maja, ob treh popoldne, v dvorani Društvenega doma. Glavne vloge so v prvovrstnih rokah. Pred in po igri poje pevski zbor; med odmorom svirajo tamburaši. Vstopnina je sledeča: sedeži 5 Din, stojišča 3 Din. Torej na svidenje! — Odbor.

Na zgrešeni poti.

Izza poganskega Rima in polpoganskega Bizanca (Carigrada) ni bilo tako

strašnih razlik med denarnim in stradalnim človekom, kakor so dandanes. Na eni strani leže kupi zlata, uživanja do sita in več, in vse pravice in veljavnosti v družbi; na drugi strani socialni zid med obema slojema: med bogatci gluhost in slepost, med ponižanimi sovražen odpor. Ljubezen je danes mrtva. Ulice naše so polne brezposelnih mladih ljudi; delali bi za kos kruha, za čevlje, za ono, kar človeku po naravi pripade, pa gladni in brezupni zamažajo trkajo na vrata. Nikjer se ne odpro.

Vsi sistemi (načrti), ki so se v preteklih stoletjih gradili za ozdravljenje te neznosne stanovske razlike, so brez življenja, zakaj grajeni so s suhim človeškim elementom, niti trohice božjega duha ni bilo v njih. Kaj je prinesel poslednji socialni načrt, boljše življenje, tudi vidimo: Res so deloma izenačeni stanovi, toda temu sistemu so se morala žrtvovati topla družinska ognjišča, ki so ugasla; dostojanstvo žene in matere je na tleh; otroci so državna last, ki bodo prejeli skupno vzgojo, ki obstoja največ iz božjega in razrednega sovraštva. Že ta duhovni razkroj kaže, da je boljše življenje sistem socialnega zdravljenja v osrčju bolan. Kakor vsi dosedanj socialni načrti, je namreč tudi ta zgrajen izven ljubezni, zato je utopija.

In vendar — ali ni prvi načrt toplega socialnega sožitja ljudi vzbudil Kristus? Zakaj se noče vendar svet vzgledati v tega največjega sociologa in preiti njegov nauk v svojega? Zato ker On je imel za temelj ljubezen, brez katere je sleherno socialno delo nemogoče; danes pa o pravi ljubezni ni ne duha ne sluha; danes je beseda ljubezen ponajvečkrat neznan pojem.

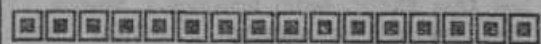
Saj vemo za Ženevo, kjer se sestajajo od časa do časa evropski državniki in sklepajo, kako bi prinesli razrvani Evropi miru. Pa zmerom se razhajajo z razorožitvenih konferenc praznih rok in prazne duše. Miru hočejo, pa ni poročstva, ni zaupanja med njimi. Govoré

in pri polni zavesti si lažejo. To je ti isti znani človeški element, ki je vrgel iz sebe poslednji dih božji in s tem poslednji ostanek sigurnosti, ki je vodila pošteno delo.

In ta človeški element vlada danes tudi po naših mestih in naselbinah.

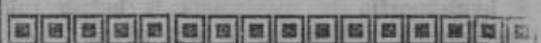
Srečaš mater z dojenčkom na prsih. Vdrti oči ima. Za kruh in mleko bi rada. Mimo nje hiti gospa, ogrnjena v dragocen plašč, pa nima očesa. Za njo častivreden veljak; tudi on je gluhi. Siromak pa stisne revni par par in se sramežljivo ozre po ulici, da ne bi morebiti kdo videl njegove ljubezni.

Danes je vzel monopol dobrodelnosti v svoje roke oni človek, ki je zasebno najbolj brezsrčen s svojim delavcem. Krinko dobrodelca si je nadel. Pred javnostjo hoče skriti svojo brezdušnost. In tako se po vseh mestih sveta prirejajo z velikanskim šumom dobrodelne prireditve, dobrodelni plesi ter druge dobrodelne naprave, o katerih prinašajo časopisi velike pohvale osebam, ki se morda ob trpečega človeka na cesti še obregne niso. To so pač visoke osebe bančnih ravnateljev, industrijcev, veletrgovcev, ministrov in podobnih veličin, ki so se ponižali na dobrodelno prireditev, kjer bo šel čisti izkupiček za brezposelne delavce. In morda nihče od teh ljudi ne pomisli, da so te nesmiselnosti največji zasmeh sodobnega časa, v katerem je človek tako obdan od zunanjega šuma, da se v svojo dušo ne more zagledati več.

VELIKA SLIKA DR. KREKA

za Din 50.— se dobi v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Naročajo jo naj razna društva, pisarne, župni, šolski in občinski uradi, pa tudi privatniki. Tiskarna sv. Cirila oskrbi tudi okvir.

iz madžarskega gradu Raab v Prago s pomočjo luninih žarkov. Praga je bila tedaj prestolnica cesarja Rudolfa II. Njegove madžarske čete so pri Raabu odločilno potolkle Turke in vojskovodje so hoteli o zmagi kolikor mogoče naglo obvestiti vladarja. Brzjavili so zmagovalno sporočilo takole: Postavili so že v naprej pripravljena lunina ogledala, v katerih se je lomila lunina svetloba. Zrcaljenje luninih žarkov je bilo več milij daleč vidno. Potrebni so bili 12 vmesnih postaj, da so zmagale razdaljo 400 km, kar se je zgodilo tekom par ur, za taiste čase vsekakor nekaj prav

vam — prav zares, ta je bil podoben vam! Zato ste se mi zdeli tako znani.«

»Jaz vendar nisem Andrej Bogatec,« je rekel tujec.

»Seveda ne — toda podobnost je med vama — še prav velika podobnost — vedno večja se mi zdi. Seveda vi niste Andrej Bogatec; ta se je že pred leti udril v zemljo — kar se je zgodila tista nesreča, ga še nihče ni videl v tem kraju.«

»Najbrž je že mrtev.«

»O ne, mrtev pa ni; svoji materi pošilja iz Južne Amerike mnogo denarja.«

Tujec je izpil in porinil krčmarju kozarec, naj mu znova natoči. Krčmar je odšel v točilnico, sicer bi bil videl, kako smrtnobled je postal tujec, ko je vprašal:

»Ali ta — Bogatčevka še živi?«

»Živi!« je odgovoril krčmar. Tujec je krčevito sklenil roke. Vzdih, ki mu je prišel iz dna srca, je zadušil v prsih.

Blažun se je vrnil k mizi.

»No, vidite, žganje je dobro; kar naenkrat

so se vam pobarvala lica, prav lepo rdeči ste, ne več tako bledega obraza.«

»Da, bolje mi je.«

»Bogatčevka še živi. Pred kratkim jih je imela šestdeset. Saj to še ni nikaka starost. No, vsi jo imajo v časteh. Žena brez graje. Škoda, da je imela tako nesrečo pri otrocih. Hči umorjena, sin po svetu, vdova pa čisto sama — to je bridko!«

»Zakaj pa je sin odšel od doma?«

»Malo ponosen je bil — tako malo visok — učitelj je bil. In zelo se je odlikoval. Pri kompaniji je bil komandant in je prejel železni križ. Ni čudno, da je bil mož tako ponosen. Nadgozdarjeva hči je bila njegova nevesta. Lep, močan fant je bil, vam, kakor sem že rekel, zelo podoben.«

»Jaz nisem lep mož.«

»Pač!« je iz srca govoril Blažun. »Le malo shujšani ste, kakor človek, ki je že marsikaj pretrpel, čeprav ste imenitno oblečeni.«

»Obleka pri tem nima nič opraviti.«

»Seveda ne! Naš posojilniški blagajnik se